శ్రీమద్భగవద్గీత : 17 వ అధ్యాయం

శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగం

: వ్యాఖ్యాత :

“అభినవ వ్యాస“, “జ్ఞానప్రపూర్ణ“

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన పీఠం : చిలకలూరిపేట.

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

పూజ్య గురుదేవులు
జ్ఞానప్రపూర్ణ
శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు గారు B.Sc., (Ag)
వ్యవస్థాపకులు : ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానపీఠం, చిలకలూరిపేట
Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716
Email : care@srichalapathirao.com
Visit www.srichalapathirao.com to listen Pravachanas

ఓం శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భగవద్గీత

అథ సప్తదశోధ్యాయః

శ్రద్ధాత్రయవిభాగ యోగః

అర్జున ఉవాచ:

శ్లో || యే శాస్త్ర విధి ముత్సృజ్య
యజంతే శ్రద్ధ యాఽన్వితాః ।
తేషాం నిష్టాతు కా కృష్ణ !
సత్త్వ మాహో రజ స్తమః || (1)

తా|| అర్జునుడంటున్నాడు, కృష్ణా! ఎవరైతే శాస్త్రవిధిని పాటించకుండా శ్రద్ధతో ఆరాధిస్తారో అట్టివారి నిష్ఠ ఎలాంటిది! అది సాత్త్వికమా? రాజసికమా? తామసికమా?

శ్రీ భగవానువాచ :-

శ్లో || త్రివిధా భవతి శ్రద్ధా
దేహినాం సా స్వభావజా ।
సాత్త్వికీ రాజసీ చైవ
తామసీ చేతి తాం శృణు || (2)

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా|| భగవానుడంటున్నాడు; మానవుల స్వభావం వల్ల పుట్టిన శ్రద్ధ సాత్త్వికము, రాజసికము, తామసికము అని మూడు విధాలుగా ఉంటుంది. వాటిని గురించి విను.

శ్లో|| సత్త్వాను రూపా సర్వస్య
శ్రద్ధా భవతి భారత! |
శ్రద్ధామయోఽయం పురుషః
యో యచ్ఛ్రద్ధః స ఏవసః || (3)

తా || సర్వజీవులకు వారివారి అంతఃకరణాన్ని బట్టి శ్రద్ధ ఉంటుంది. మానవులందరూ శ్రద్ధామయులే ఎవరి శ్రద్ధను బట్టి వారి వ్యక్తిత్వం ఉంటుంది.

శ్లో|| యజంతే సాత్త్వికా దేవాన్
యక్ష రక్షాంసి రాజసాః |
ప్రేతాన్ భూత గణాం శ్చాన్యే
యజంతే తామసా జనాః || (4)

తా || సాత్త్వికులు దేవతలను ఆరాధిస్తారు. రాజసికులు యక్ష రాక్షసులను, ఇతర తామసిక జనులు భూత ప్రేత గణాలను ఆరాధిస్తారు.

శ్లో|| అశాస్త్ర విహితం ఘోరం
తప్యంతే యే తపో జనాః |
దంభాహంకార సంయుక్తాః
కామరాగ బలాన్వితాః || (5)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| కర్శయంతః శరీరస్థం

భూత గ్రామ మచేతసః |

మాం చైవాంత శ్శరీరస్థం

తాన్ విద్ధ్యా సుర నిశ్చయాన్ || **(6)**

తా||దంభాహంకారాలతోను, బలమైన కామరాగాలతోను కూడి అవివేకంతో, శరీరంలోని జీవకణాలను, శరీరంలో ఉండే నన్ను కూడా హింసపెడుతూ, శాస్త్ర విరుద్ధమైన, క్రూరమైన తపస్సులను ఏ జనులు చేస్తుంటారో వారంతా ఆసురికమైన గుణాలు గలవారిగా తెలుసుకో (5,6)

శ్లో|| ఆహార స్త్వపి సర్వస్య

త్రివిధో భవతి ప్రియః |

యజ్ఞ స్తప స్తథా దానం

తేషాం భేద మిమాంశ్రుణు || **(7)**

తా|| అందరికి ఆహారం కూడా మూడు విధాలుగా ప్రియమవుతుంది. అలాగే యజ్ఞం, దానం, తపస్సులలో కూడా వాటి భేదాన్ని ఇదిగో విను.

శ్లో|| ఆయుస్సత్త్వ బలారోగ్య

సుఖ ప్రీతి వివర్ధనాః |

రస్యాః స్నిగ్ధాః స్థిరా హృద్యా

ఆహారాస్సాత్త్విక ప్రియాః || **(8)**

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

తా || ఆయుస్సు, సత్త్వగుణం, బలం, ఆరోగ్యం, సుఖం, ప్రీతి - వీటిని వృద్ధి చేసేది, రసము గలది, జిడ్డు గలది, జీర్ణమయ్యేది, మనస్సుకు ఇంపితమయ్యేది అయిన ఆహారం సాత్త్వికులకు ఇష్టంగా ఉంటుంది.

శ్లో|| కట్వామ్ల లవణా త్యుష్ణ
తీక్ష్ణ రూక్ష విదాహినః |
ఆహారా రాజస స్యేష్టాః
దుఃఖ శోకామయ ప్రదాః || (9)

తా|| చేదు, పులుపు, ఉప్పు, ఎక్కువ వేడి, కారం, ఎండిపోయినవి, దాహం కలిగించేవి, దుఃఖాన్ని, రోగాలను కలిగించే ఆహారం రాజసికులకు ఇష్టంగా ఉంటుంది.

శ్లో|| యాతయామం గతరసం
పూతి పర్యుషితం చ యత్ |
ఉచ్ఛిష్టమపి చామేధ్యం
భోజనం తామస ప్రియం || (10)

తా || వండిన తర్వాత జాముదాటి పోయినది; రసహీనమైనది(సారం లేనిది), కంపు కొట్టేది, పాచి పోయినది, ఎంగిలిది, భగవంతునికి నివేదించనిది, అయిన భోజనం ఏది గలదో అది తామసికులకు ఇష్టం.

శ్లో|| అఫలా కాంక్షి భిర్యజ్ఞః
విధి దృష్టో య ఇజ్యతే |

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115
WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

యష్ట వ్య మే వేతి మనః

స మాధాయ స సాత్త్వికః || (11)

తా || ఫలాకాంక్ష లేకుండా, శాస్త్ర విధిని అనుసరించి, తప్పక చేయవలసినది అనే భావంతో, ధర్మమునందు స్థిరచిత్తం కలిగియుండి చేయబడే యజ్ఞం సాత్త్వికయజ్ఞం అవుతుంది.

శ్లో|| అభిసంధాయ తు ఫలం

దంభార్థ మపి చైవ యత్ |

ఇజ్యతే భరత శ్రేష్ట !

తం యజ్ఞం విద్ధి రాజసం || (12)

తా || భరత శ్రేష్ఠుడా! ఫలితాన్ని ఆశిస్తూనో, డంబంకోసమో చేయబడేది ఏదైతే ఉన్నదో ఆ యజ్ఞం రాజసికయజ్ఞం అవుతుంది.

శ్లో|| విధిహీన మసృష్టాన్నం

మంత్రం హీన మదక్షిణం |

శ్రద్ధా విరహితం యజ్ఞం

తామసం పరి చక్షతే || (13)

తా || శాస్త్రవిధిని పాటించకుండా, అన్నదానం చేయకుండా, మంత్రాలు చదవకుండా, దక్షిణలు సమర్పించకుండా, శ్రద్ధ లేకుండా చేయబడే యజ్ఞం తామసయజ్ఞంగా పరిగణించబడుతుంది.

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| దేవ ద్విజ గురు ప్రాజ్ఞ
పూజనం శౌచ మార్జవం |
బ్రహ్మ చర్య మహింసాచ
శారీరం తప ఉచ్యతే || (14)

తా || దేవతలను, ద్విజులను, గురువులను, ప్రాజ్ఞులను పూజించటం, శుచిత్వం, నిజాయితీ, బ్రహ్మచర్యం, అహింస - వీటిని ఆచరిస్తే అదే శారీరక తపస్సు అవుతుంది.

శ్లో|| అనుద్వేగ కరం వాక్యం
సత్యం ప్రియ హితం చయత్ |
స్వాధ్యాయాభ్య సనం చైవ
వాఙ్మయం తప ఉచ్యతే || (15)

తా|| ఉద్రేకం లేని మాటలు; సత్యమైన, ప్రియం కలిగించే, ఇతరులకు శ్రేయస్సు కలిగించే మాటలు మాట్లాడటం, స్వాధ్యాయాన్ని అభ్యసించటం - ఇవి వాచిక తపస్సు అనబడుతుంది.

శ్లో|| మనః ప్రసాద స్సౌమ్యత్వం
మౌన మాత్మ వినిగ్రహః |
భావ సంశుద్ధి రిత్యేతత్
తపో మానస ముచ్యతే || (16)

తా|| మనస్సును ప్రసన్నంగా ఉంచటం, క్రూరత్వం లేకుండా శాంతితో ఉండటం, భగవంతుని గూర్చి మననం గావించటం, మనస్సును బాహ్య

విషయాల నుండి నిగ్రహించటం, పరిశుద్ధ భావాలు కలిగిఉండటం - ఇది మానసిక తపస్సు అనబడుతుంది.

శ్లో|| శ్రద్ధయా పరయా తప్తం
తపస్త త్రివిధం నరైః ।
అఫలా కాంక్షి భిర్యుక్తైః
సాత్త్వికం పరిచక్షతే ॥ (17)

తా || మిక్కిలి శ్రద్ధతో, ఫలాకాంక్ష లేకుండా సమచిత్తంతో కూడి ఆ మూడు విధాలైన తపస్సులను మానవులు ఆచరిస్తే దానిని సాత్త్విక తపస్సు అంటారు.

శ్లో|| సత్కార మాన పూజార్థం
తపో దంభేన చైవయత్ ।
క్రియతే తదిహ ప్రోక్తం
రాజసం చల మధ్రువం ॥ (18)

తా || ఇతరులచే సత్కరించబడాలని, పూజింపబడాలనే కోరికతో, దంభంతో మాత్రమే ఏదైతే చేయబడుతుందో ఆ తపస్సును రాజసిక తపస్సు అంటారు. అది నిలకడలేనిది. ఫలితం నమ్మకం లేనిది.

శ్లో|| మూఢ గ్రాహేణాత్మ నోయత్
పీడయా క్రియతే తపః ।
పర స్యోత్సాదనార్థం వా
తత్తా మస ముదాహృతం ॥ (19)

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

తా || మూర్ఖపు పట్టుదలతో, తనను తాను హింసించుకుంటూ; లేదా ఇతరులకు పీడాకరంగా చేయబడే తపస్సు ఏది గలదో అది తామసం అని చెప్పబడుతుంది.

శ్లో|| దాతవ్య మితి యద్దానం
దీయతేఽనుపకారిణే |
దేశే కాలేచ పాత్రే చ
తద్దానం సాత్త్వికం స్మృతం || (20)

తా || దానం చేయటం తన విధి అని భావిస్తూ; దేశ, కాల, పాత్రలను బట్టి, ప్రత్యుపకారం చేసే శక్తి లేని వారికి ఏ దానం చేయబడుతుందో అట్టి దానాన్ని సాత్త్వికదానం అని అంటారు.

శ్లో|| యత్తు ప్రత్యుపకారార్థం
ఫల ముద్దిశ్య వా పునః |
దీయతే చ పరిక్లిష్టం
తద్దానం రాజసం స్మృతం || (21)

తా || ప్రత్యుపకారాన్ని ఆశించి, ఫలితాన్ని కాంక్షించి, బలవంతంగా గాని – బాధపడుతూ గాని ఏ దానం ఇవ్వబడుతుందో దానిని రాజసికదానం అంటారు.

శ్లో|| అదేశ కాలే యద్దానం
అపాత్రేభ్యశ్చ దీయతే |

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

అసత్కృత మవ జ్ఞాతం
త త్తా మస ముదాహృతం || (22)

తా || దానం చెయ్యటానికి తగని ప్రదేశంలో, తగని సమయంలో, అర్హులు కాని వారికి - నిరాదరణ పూర్వకంగా, అవమానిస్తూ లేదా హేళన చేస్తూ ఇచ్చే దానం ఏదైతే ఉందో దానిని తామసిక దానం అంటారు.

శ్లో|| ఓం తత్స దితి నిర్దేశః
బ్రాహ్మణ స్త్రి విధః స్మృతః |
బ్రహ్మణా స్తేన వేదాశ్చ
యజ్ఞాశ్చ విహితాః పురా || (23)

తా || ఓం తత్ సత్ అనేవి బ్రహ్మాన్ని(పరమాత్మను) నిర్దేశించి చెప్పే మూడు విధములైన సంకేతాలు. వీటిని అనుసరించియే బ్రాహ్మణులు - వేదాలు - యజ్ఞాలు పూర్వం నిర్ణయించబడ్డాయి.

శ్లో|| తస్మాదో మిత్యు దాహృత్య
యజ్ఞ దాన తపః క్రియాః |
ప్రవర్తం తే విధానోక్తాః
సతతం బ్రహ్మ వాదినాం || (24)

తా || అందువల్ల బ్రహ్మవాదులైనవారు (వేదముల నెరగినవారు) శాస్త్రములందు చెప్పిన ప్రకారం 'ఓం' అంటూ యజ్ఞ దాన తపః క్రియలలో నిమగ్నులై యుంటారు.

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com Contact : +91 8008539770 / +91 9538858115

శ్లో|| తదిత్య నభి సంధాయ
ఫలం యజ్ఞ తపః క్రియాః ।
దాన క్రియాశ్చ వివిధాః
క్రియంతే మోక్ష కాంక్షిభిః || (25)

తా || మోక్షాన్ని కోరేవారు ఫలితాన్ని ఆశించకుండా 'తత్' అంటూ యజ్ఞాలు, తపస్సులు అనేక రకాల దానాలు చేస్తుంటారు.

శ్లో|| సద్భావే సాధు బావేచ
సదిత్యే తత్ప్ర యుజ్యతే ।
ప్రశస్తే కర్మణి తథా
సచ్ఛబ్దః పార్థ! యుజ్యతే || (26)

తా || 'ఉన్నది' అనే అర్థంలోను, 'మంచిది' అనే అర్థంలోను 'సత్' అనే ఈ పరబ్రహ్మ వాచకాన్ని(పదాన్ని) వాడుతూ ఉంటారు. అలాగే మంచి కర్మలకు ఓ అర్జునా! సత్ అనే శబ్దాన్ని ప్రయోగిస్తుంటారు.

శ్లో|| యజ్ఞే తపసి దానేచ
స్థితి స్సదితి చోచ్యతే ।
కర్మ చైవ తదర్థీయం
సది త్యే వాభి ధీయతే || (27)

తా || యజ్ఞ దాన తపస్సులలో నిష్ట కలిగిఉండటం 'సత్' అని చెప్పబడుతున్నది. భగవత్ ప్రీతి కొరకు చేసే కర్మలను కూడా 'సత్' అనే అంటారు.

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

శ్లో|| అశ్రద్ధయా హుతం దత్తం
తపస్తప్తం కృతం చ యత్ ।
అసది త్యుచ్యతే పార్ధ!
నచ తత్ప్రేత్య నో ఇహ || (28)

తా || శ్రద్ధ లేకుండా చేసే హోమం, దానం, తపస్సు గాని మరి ఏ ఇతర కర్మలు గాని అసత్ అని చెప్పబడతాయి. అర్జునా! ఆ కర్మలు ఇహంలో గాని, పరంలో గాని ఫలితాన్నివ్వవు.

గద్యం : ఓం తత్ సత్ ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు, ఉపనిషత్సు, బ్రహ్మ విద్యాయాం, యోగ శాస్త్రే, శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదే శ్రద్ధాత్రయ విభాగ యోగో నామ సప్త దశోఽధ్యాయః

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Audio CD, Video DVD, Book, Pen Drive, External Hard Disk రూపములలో క్రింద వివరించిన గ్రంథములు (సంపూర్ణ వ్యాఖ్య సహితంగా) మావద్ద అందుబాటులో గలవు

I. మహాభారతం : ఆదిపర్వం, సభాపర్వం, అరణ్యపర్వం, విరాటపర్వం, ఉద్యోగపర్వం, భీష్మపర్వం.... శాంతిపర్వం; జీవనసత్యాలు; ధర్మాధర్మ విశ్లేషణ; ద్రౌపది; కర్ణుడు; ప్రశ్నలు – సమాధానములు ; మహాభారతంలోని రామాయణం;

II. ఆధ్యాత్మిక గ్రంధములు : కర్మసిద్ధాంతం, జీవుల సుడిగుండాలు, ప్రశాంత జీవనానికి 18 సూత్రములు, మరణాన్ని మంగళప్రదంచేసుకో, ఆధ్యాత్మిక జీవనం, శ్రీ శంకరాద్వైత వ్యాసమాల, ప్రశ్నలు - సమాధానములు;

III. ప్రకరణ గ్రంధములు : తత్త్వబోధ, భజగోవిందం, శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రం, ఆత్మవిద్యావిలాసం, ఉపదేశసారం, ఆత్మబోధ, అద్వైతసారం, సాధనపంచకం, వివేక చూడామణి, నిర్వాణషట్కం

IV. శ్రీమద్భగవద్గీత : 1-18 అధ్యాయములు

V. ఉపనిషత్తులు :- ఈశావాస్య, కేన, కఠ, ముండక, మాండూక్య, కైవల్య, గర్భ, సూర్య, దర్శన, తారసార, మహావాక్య, పంచబ్రహ్మ, గోపాలతాపిన్య, వరాహ, శాట్యాయనీ, హయగ్రీవ, దత్తాత్రేయ, గారుడ, కలిసంతరణ, జాబాలి, సౌభాగ్యలక్ష్మి, సరస్వతీరహస్య, బహ్వృచ, ముక్తిక

VI.భక్తి: శ్రీమద్భాగవతం,శ్రీనారదభక్తిసూత్రములు,శ్రీకృష్ణఅష్టోత్తరశతనామావళి

VII. బ్రహ్మసూత్రములు : శ్రీ బాదరాయణ విరచిత బ్రహ్మసూత్రములు

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

VIII. గురువు : శ్రీ గురుగీత, గురువు యొక్క అవసరము, ఆషాఢ / గురు / వ్యాస పూర్ణిమ ప్రాధాన్యత, గురువును ఎలా గుర్తించి సేవించాలి, ఎందుకు ?, గురువు పట్ల శిష్యుని కర్తవ్యం, గురూపదేశం, గురువు యొక్క ఆవశ్యకత, గురువు యొక్క అనుగ్రహం ఎందుకు ? ఎలా పొందాలి ?, గురు పాదతీర్థం

IX. సాధనలు : పరమార్ధ సాధనలు, సమాధి అభ్యాసం

X. ఇతర గ్రంథములు : మహాత్ముల సూక్తులు, ఉత్తమ జీవనవిధానం, పరమార్ధ సాధనలు , మోక్ష సాధనా రహస్యం , ధ్యానం - ప్రయోజనములు, సోఽహం భావన ద్వారా ముక్తి

XI. మరెన్నో ఇతర గ్రంథములు

WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Please Contact :

Website : WWW.SRICHALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 9538858115